

Inleiding Luchtkwaliteit

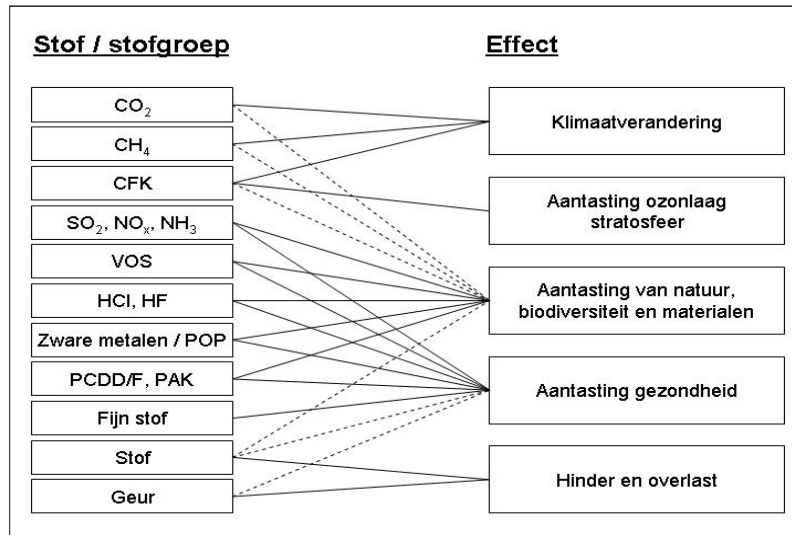
Wijkbijeenkomst Brakkenstein
Januari 2023

Henk Nijhuis
Senior adviseur luchtkwaliteit
Gemeente Nijmegen

Onderwerpen

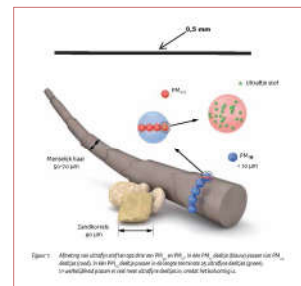
- Wat is luchtkwaliteit
- Welke stoffen
- Welke bronnen
- Wat zijn de belangrijkste bronnen in Nijmegen
- Hoe bepalen we luchtkwaliteit (meten, rekenen)
- Wat is beleid gemeente en welke maatregelen
- Gevoelige bestemmingen
- Houtstook

Stoffen en effecten

Welke stoffen?

- Stikstofdioxide (NO₂)
- Fijn stof (PM10 en PM2,5)
- Roet (EC), geen wettelijke grenswaarde
- Sinds 2020 in NW opnieuw aandacht voor **Benzeen**
  - Sinds 2013 in Nijmegen geen grenswaarden meer overschreden.
  - Ook onder de grenswaarden gezondheidseffecten mogelijk !
- Aan overige stoffen met grens- of streefwaarden in Nederland beperkt aandacht

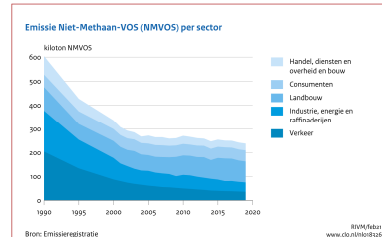
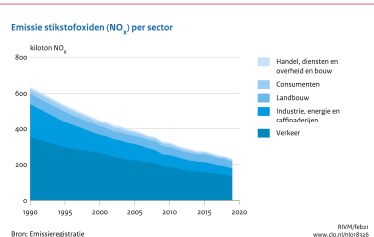
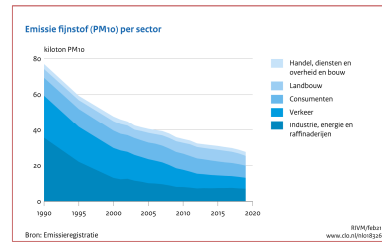
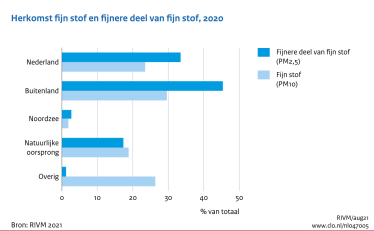

Welke bronnen?

- Wegverkeer
- Scheepvaart
- Treinen
- Industrie
- Open haarden / Allesbranders (Barbecues?)
- Landbouw

Bronnen van luchtverontreiniging Nederland

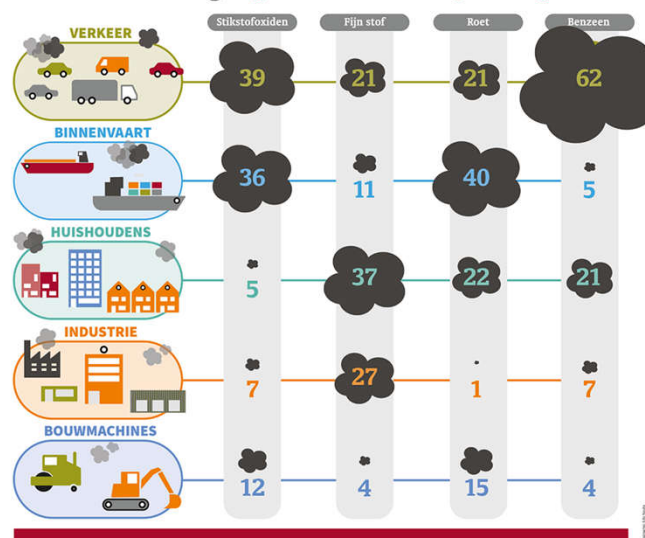
Gestage afname van uitstoot in NL geldt voor alle relevante stoffen

Wat is de grootste bron in kilogrammen / tonnen van NO₂ (stikstofdioxide) binnen Nijmegen?

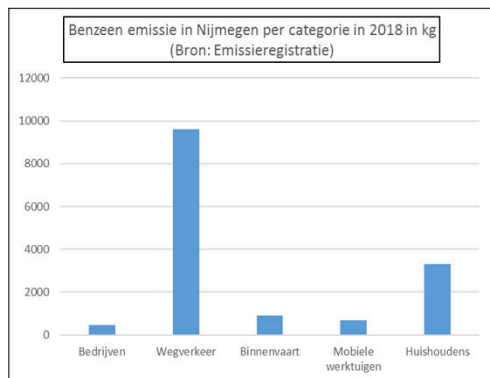
- a) Wegverkeer
- b) Binnenvaart
- c) Huishoudens (houtstook)
- d) Industrie
- e) Bouwmachines

Bronnen van uitstoot luchtverontreiniging Nijmegen

Luchtvervuiling • grootste bronnen in percentages

Emissiebronnen van benzeen in Nijmegen

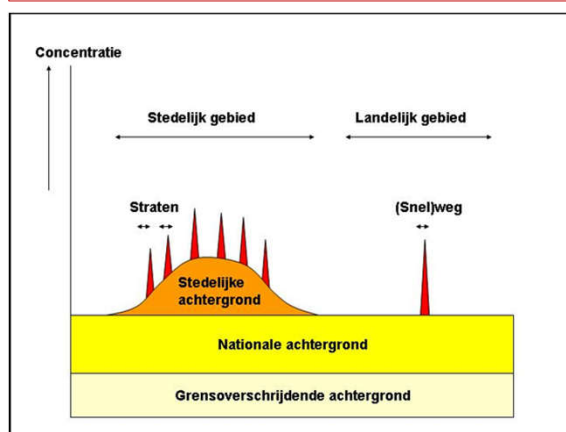

Huishoudens:
vnl houtstook

Brom/snorfietsen:
ca. 40% van wegverkeer

Overzicht emissies diverse stoffen door bedrijven is door gemeente / provincie opgesteld (bijv. ook PAK's, naftaleen)

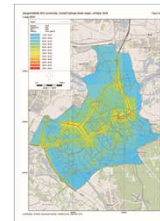
Opbouw luchtkwaliteit (schematisch)

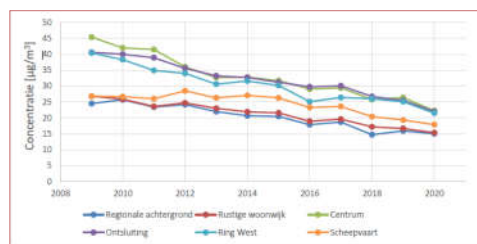
- Op alle niveau's maatregelen nemen
- Bronaanpak (in tegenstelling tot afscherming)
- Daarmee is ook gedragsaanpassing noodzakelijk

Hoe weten we wat de luchtkwaliteit is? Meten of rekenen? Meten en rekenen!

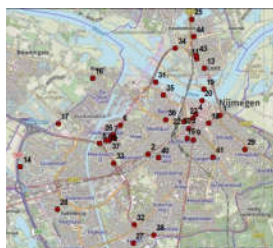
Methodie	Voordeel	Nadeel
Meten met sensoren en diffusie-buisjes	<ul style="list-style-type: none"> •Veel locaties •Lagere kosten •Communicatief goed bruikbaar 	<ul style="list-style-type: none"> •Slechtere nauwkeurigheid •Geen (toekomst-) scenario's
Meten met RIVM - referentie-methoden	<ul style="list-style-type: none"> •Betere nauwkeurigheid •Meet totale concentratie •Geen extra data nodig 	<ul style="list-style-type: none"> •Bepaalde representativiteit •Vrij kostbaar •Geen (toekomst-) scenario's
Rekenen / Modelleren	<ul style="list-style-type: none"> •Inzicht in oorzaak-gevolg relatie emissie – luchtkwaliteit •Scenario's berekenen •Relatief voordelig •Communicatief goed bruikbaar (stadsdekkend beeld) 	<ul style="list-style-type: none"> •Slechtere nauwkeurigheid •Invoergegevens nodig

Gemeten luchtkwaliteit NO2 (Stikstofdioxide)

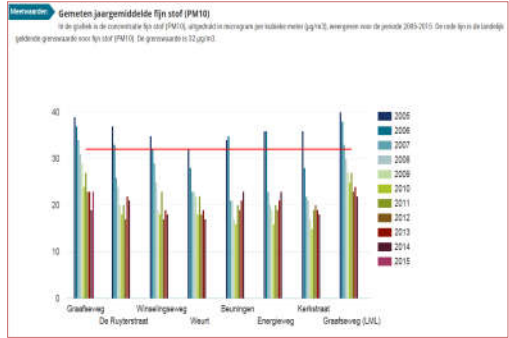
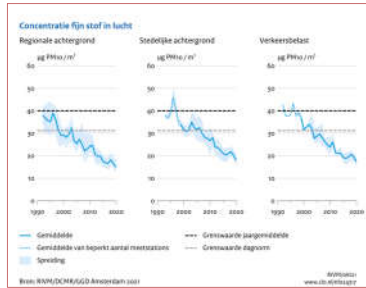

Figuur 5.1 Verloop van de NO₂-concentratie van verschillende soorten meetpunten over de totale meetperiode (2009-2020).

- Relevante locaties (jaargemiddelden):
- Grootstalselaan 17 ug/m3
  - Hatert 17
  - Weg door Jonkerbos 20
  - Heijendaalseweg 17
  - Nijmegen-Oost 16

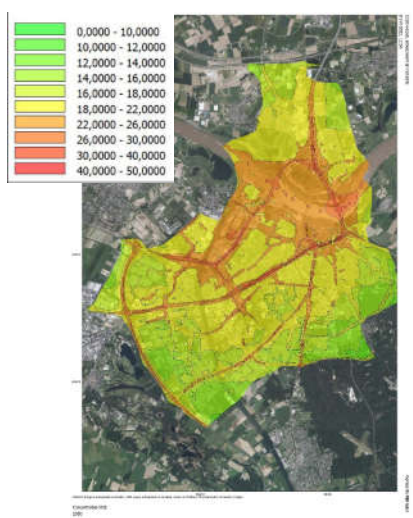
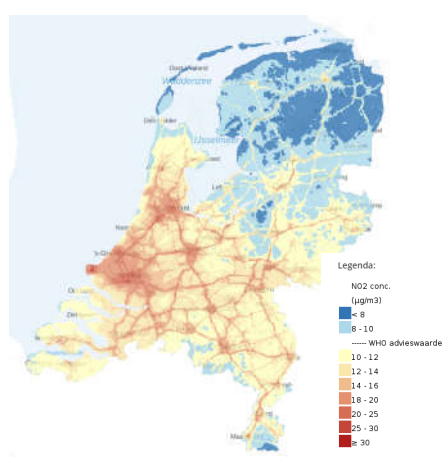
Gemeten luchtkwaliteit Fijn stof

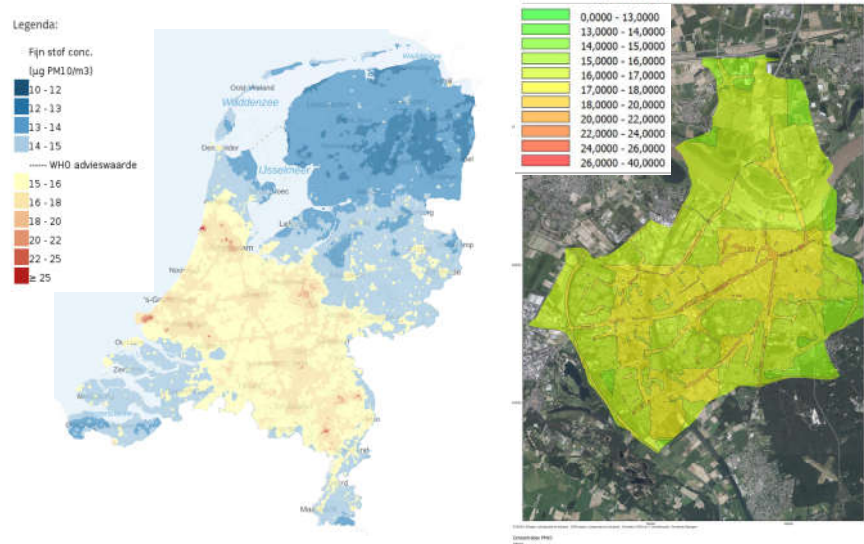
Gestage verbetering in NL / Nijmegen geldt voor alle relevante stoffen

Berekende luchtkwaliteit van NO2 (Stikstofdioxide)

- Landelijk vastgestelde rekenmodellen
- Lokale invoer (verkeersmodel)

Berekende luchtkwaliteit van Fijn stof (PM10)

Maatregelprogramma luchtkwaliteit 2020-2030 “Op weg naar een gezonde luchtkwaliteit”

Doel (zoals in Schone Lucht Akkoord):

- WHO-advieswaarden* NO₂ en PM per 2030
- 50% gezondheidswinst per 2030

29 bestaande en nieuwe maatregelen w.o.:

- Zero-emissie zone stadslogistiek per 2025
- Subsidieregeling laadinfra MKB
- Toegangseis havens per 2025
(in overleg met steden w.o. Rotterdam)
- Zero-emissie projecten binnenscheepvaart
- Brom-/snorfietsen, subsidies en zones
- Houtstook, vooral voorlichting en communicatie

- *WHO-advieswaarden van 2005

Zie www.nijmegen.nl/schonelucht/

Bijstelling WHO-advieswaarden en EU-grenswaarden

Component (in $\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Middelings tijd	2005 WHO advieswaarde	2021 WHO advieswaarde	EU-grenswaarde
PM_{2,5}	jaar	10	5	25
	24-uur	25	15	-
PM₁₀	jaar	20	15	40
	24-uur	50	45	50
O ₃	zomerselzoen	-	60	-
	8-uur	100	100	120
NO₂	jaar	40	10	40
	24-uur	-	25	50
SO ₂	24-uur	20	40	125
CO	24-uur	-	4	10

Op landelijk niveau (SLA) wordt gewerkt aan bijstelling doelstellingen
 Vervolgens op alle overheidsniveau's bijstelling maatregelen

Gevoelige bestemmingen Luchtkwaliteit

In ruimtelijke adviezen hanteren we de GGD-richtlijn luchtkwaliteit en gezondheid:

Geen gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit plaatsen in de 1e lijnsbebouwing langs drukke stadswegen (> 10.000 mvt/etm)

Dat zijn volgende gebouwen met de bijbehorende terreinen:
 scholen; kinderdagverblijven; verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen

NIET dus ziekenhuizen, woningen, sportaccommodaties en horeca

Houtstook

In Nijmegen naar schatting 6600 houtkachels
Krijgen veel klachten binnen via de Stookwijzer (www.stookwijzer.nu)
Gemeente zet vooral in op communicatie en voorlichting.
Mogelijk in toekomst onder omgevingswet verbodsmogelijkheid

Welk effect heeft een haardvuurtje eigenlijk? Wist u dat:

- Hout stoken geen goed alternatief is voor centrale verwarming:
Open haard verliest 90% warmte via de schoorsteen.
Een pelletkachel 20 tot 40%.
- Nederland 1.2 miljoen mensen telt met een longziekte.
62,5% is vaak benauwd door houtrook.
- Houtrook veel ongezonde stoffen bevat:
o.a. **fijnstof, stikstofdioxide en koolstofmonoxide.**
- Een uurtje open haard stoken evenveel fijnstof is als:
ritje Nijmegen-Milaan per vrachtwagen of 25 pakjes sigaretten.
- 23% van alle fijnstof in de lucht in NL komt door houtstook.
- Uitstoot van kilo gestookt hout in vuurkorf vergelijkbaar is met **vrachtwagenrit van 3.000 kilometer.**

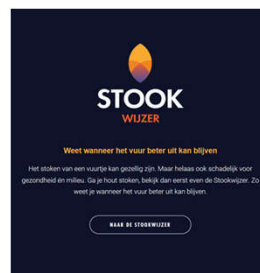
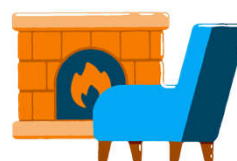
Wat kun je zelf?

Ga je toch houtstoken?
Kijk op nijmegen.nl/houtstoken voor:

- Tips om te stoken met minder overlast.
- Aanmelden voor een gratis online stookworkshop.
- Subsidie aanvragen voor verwijdering rookkanaal of plaatsen katalysator.

En:

- Kijk op de website www.stookwijzer.nu
of het weer geschikt is voor een vuurtje.

Relevante informatie

Zie voor deze jaarrapportage luchtkwaliteit op:

<https://www.nijmegen.nl/westenweurt/nieuws-en-documenten/jaarrapportage-luchtkwaliteit-2019-en-2020/>

Zie ook:

<https://www.nijmegen.nl/westenweurt/>

<https://www.nijmegen.nl/schonelucht/>

Nijmegen werkt aan schonere lucht!

Met de volgende maatregelen gaan we voor een schonere lucht in Nijmegen

**SCHOON
WEGVERVOER**

**SCHONE
SCHEEPVAART**

**SCHONE
BEDRIJVEN**

**GEZONDE
STAD**

**EFFECTEN
METEN**

Bedankt voor jullie aandacht!

Vragen?